

Prologas

Kartais to, ko nori, turi paprašyti.

Tamsiausią nakties budėjimo metą senutė atsikėlė iš patalo. Visados taip mėgo sakyti, negalėdama sudėti bluosto: nakties budėjimas. Šitaip būdraujant rodėsi, tarsi kažkur kažkas susirūpinęs stebėtų iš lėto slenkančias josios gyvenimo valandas ir minutes.

Ji įsisupo į chalata, geltoną, pūkuotą, su kuriuo pasijusdavo tarsi ką tik išperėtas viščiukas, nors iš tiesų buvo priešingai, jos gyvenimas jau priėjo pabaigą. Bala nematė šlepečių, apsieis ir be jų. Miegoti vis tiek nesimiega, tad atėjo metas pasiryžti. Iš po apykaklės išsitraukė plaukus ir įprastu judesiu permetė per kairį petį. Suspaudusi delnais minkštus skruostus, kažkada netekusius stangrumo, sunkiai atsikvėpė. Ogi reikia griežtai paprašyti, nors ir nedrąsu. Paprasčiausiai prašyti bus maža, o tai juk be galo svarbu. Nebuvo pratusi maldauti kažko sau. Kas žino, kaip pasijus ir kaip jai bus atsakyta. Tačiau ji apsisprendė. Juk šitiek bemiegių naktų praleista. Jau metas.

Per tamsėlyniais šešėliais nuklotą kambarį nušlepsėjo prie lango ir atitraukė užuolaidą. Dangus sėte nusėtas žvaigždžių. Nors ir būgštaudama to, kas laukia, nusišypsojo. Rašalo juodumo skliaute žvaigždės žibėjo pabirusios nelyg duonos trupiniai; bežiūrint į jas nerimas mažumėlę tarsi atlėgo. Kiek akys

užmatė, visur driekėsi laukai, tamsūs ir tušti. Žinia, tik atrodo tušti – ten šmirinėja lapės, medžioja pelėdos, šmaizžioja pelės.

Ji sunkiai, geliama skausmo, atsiklaupė, įsirėmė alkūnėmis į palangę ir sudėjo delnus. Tyla taip pat buvo tamsmėlynė.

– Brangusis Dieve, – galiausiai prabilo, bet balsas nuskambėjo kaip įprastai, švelniai ir nedrąsiai.

– Brangusis Dieve, – pakartojo jau tvirčiau.

Tokiu balsu kalbėdavo be galo retai. Kartą, kai mokytojas nepagrįstai apkaltino vieną jos vaiką iškėrtus šunybę. Taip kalbėdavo ir tada, kai berniukai virto pašėlusiais paaugliais, ir jiems reikėdavo kuo griežčiausiai pasakyti „ne“. Ir tada, kai šnekėdavo su gydytoju.

– Viešpatie, kaip ir visados, dėkoju už tavo palaiminimą. Dovanojai man ilgą visa ko geriausio kupiną gyvenimą, ir juk puikiai žinai, visad buvau tau dėkinga. Bet nūnai, Viešpatie, daugiau nebevalioju šitaip, noriu, kad tatai baigtųs.

Akys, žvelgiančios į neišmatuojamą nakties gilumą, regėdamos lango stiklė blausų pačios atspindį, pažįstamą, bet keistą – jis atrodė lyg ir pusamžės, lyg ir jaunos merginos, – pritvinko ašarų.

– Kad labai jau tas sopulys diegia, Viešpatie. Niekados sau nieko nesu prašius, vien tik šeimai. Bet, kaip sakoma, visad esti pirmas kartas, ir šįkart meldžiu sau. Taip, tiktai sau. Po teisybei, o kodėl gi tau neišpildžius šito mano noro? Abu gerai žinom, kad čia nebeužsibūsiu. Man regis, kad turėtum, ir tikiu, jog tu, Dievuliau... tikrai gali tatai padaryt. Beribės tavo malonės ir galios, susimylėk, padaryk, kad tai įvyktų, kaip nors.

Ji padvejojo. Bet kartais to, ko nori, turi paprašyti.

– Todėl, Viešpatie, kolei dar neišėjau, meldžiu, atvesk čion mano mergaites. Tik tiek teprašau. Atvesk mano mergaites. Amen.

Iš akių nevaldomos plūdo ašaros. Žodžiai tekėjo į tamsius pakampus, sėdo tarytum dulkės, atsimušė į stiklą, virptelėjo ir

nuplaukė per rašalo juodumo dangaus lygumas. Nė menkiausio garselio, niekas nesujudėjo. Jei Dievas ir išgirdo, nepasiuntė jokio ženkle.

Ji sukrutėjo, sunkiai įsirėmė į palangę, ketindama stotis, ir pajautė, kad pavyko. Štai ir po viskam. Išsakė kuo aiškiausiai.

Nora

2014 gruodis

Kurį laiką Norai pavaikščiojus pas gydytoją reikalai ėmė taisytis. Tačiau nepasitaisė taip, kaip ji tikėjosi. Prieš pirmąją vizitą, dulkėtą birželio vakarą, susirašė būdus, kuriais vylėsi pagerinti savo gyvenimą. Anksčiau pas psichologą niekad neteko būti, tad stengėsi pasirengti tinkamai.

Kurį laiką gyvenimas ėjo kaip ėjęs, išskyrus tai, kad kartą per savaitę Nora važiuodavo į Belsaizo parką susitikti su Dženifere. Bet po trijų mėnesių košmarai ėmė kankinti dažniau, nerimas dar sustiprėjo, o santykiai su mama gerokai pašlijo. Be to, vos keliems mėnesiams belikus iki keturiasdešimtojo gimtadienio, išsiskyrė su savo vaikinu, Saimonu. Tokių dalykų jos planuose nebuvo.

Dabar, speiguotą gruodžio vakarą, Nora stovėjo prie lango Dženiferės laukiamajame, spoksodama į ramią, tamsią šiaurės Londono gatvelę. Pro šalį, genami žiemos vėjo, nušviesti gatvės žibinto šviesos, praskriejo keli sausi parudavę lapai. Gal ir gerai, kad teko šiek tiek luktelėti. Kaipgi paaiškins Dženiferei, kas ją šiandien apsėdo.

– Išėjau iš darbo! – išpylė ji po keturiasdešimties minučių.

Dženiferė atsakė, kad ne pirmą kartą ji taip pasielgia – nė žodeliu neprasitaria apie tikrai svarbius dalykus iki susitikimo

pabaigos, o tada nebelieka laiko jų aptarti. Paprastai Nora nesu-
vokdavo, kaip tatau svarbu; paaiškėdavo tik kai Dženiferė imda-
vo baksnoti pirštu lyg archeologas, rodydamas iš pažiūros kuo
paprasciausiai akmenuką ir pareikšdamas, kad tai senos strėlės
smaigalys. Bet net ir Nora žinojo, kad šitai svarbu.

Su mielu noru būtų pranešusi šią naujieną vėliau, kitą savaitę,
bet jeigu nesugebės to išsakyti Dženiferai, kuriai ne pirmie-
na klausytis keisčiausių žmonių išsisukinėjimų, tai kaip praneš
pavaldiniams darbe? Kaip pasakys Saimonui (kuris, nors ir išsi-
skyrė su juo, vis dar skambino ir bendravo)? Ir... o Dieve, kaip
galų gale pasakys mamai?

– Aišku. Ką dar norėtum pridurti? – paklausė Dženiferė,
stengdamasi neišsiduoti sunerimusi. Nora neabejojo išgirdusi
nerimo gaidelę.

Dženiferės plaukai buvo ryškiai kaštoniniai, oda graži, švel-
ni. Veikiausiai ji dešimčia metų jaunesnė už Norą, tačiau atro-
dė tokia išmintinga, tarsi būtų nugyvenus kelis šimtmečius. Ir
tokia globėjėška.

– Na, pasakiau jiems, po pietų, – atsakė Nora ir išsivie-
pė. Žinoma, visai ne tai norėjo išgirsti Dženiferė. – Olivija iš nuos-
tabos išsprogino akis, bet nepuolė šūkauti. Nežinau, kodėl taip
padariau. Hmm... Išvydau paplūdimį.

– Paplūdimį?

Nora atsiduso. Kad ir kaip aiškinsi, vis tiek atrodys beproty-
bė. Turbūt ji ir yra beprotė. Žmonės nemeta darbo dėl to, kad
staiga į galvą šauna mintis nuvažiuot prie jūros.

– Taip. Šmėkštelėjo galvoje. Žinoma, atrodo nesąmonė.
Bet... nežinau, kas užplaukė.

Ir kaip paaiškinti? Be abejo, tat viso labo tebuvo užgaida,
tuščia svajonė... Nors vis dėlto norėtų pavadinti vizija. Juk aiš-
kiai pajuto, kad tai be galo svarbu. Išvydo tą vaizdą taip ryškiai,
kad negalėjo išmesti iš galvos, sakytum, jis plūduriuotų ir jokia
jėga žemėje neįstengtų jo nuskandinti. Galbūt tai viltis. Vadi-
nasi, nuo šiol, negana visų kitų blogybių, ji dar ir bedarbė bus.

Iš tiesų Dženiferė juk sakė, kad pradėjęs vaikščioti pas psichologą dažnai viskas dar pablogėja. Vadinasi, nejuokavo!

– Nora, mums beliko kelios minutės, – įsiterpė Dženiferė. Vizitui skirta valanda nežinia kodėl trukdavo penkiasdešimt minučių. Į savo laikrodį nežiūrėjo, sieninis kabojo virš galvos, bet Dženiferė, regis, turėjo vidinį laikrodį. – Tačiau jeigu nori pasikapstyti giliau, mielai paklausysiu dar kurį laiką.

– Tikrai? – Susitikimus Dženiferė visados baigdavo laiku. Ko gero, ši žinia pritrenkė ją labiau, nei pati išsidavė. – Ačiū.

– Tai kas vis dėlto šiandien atsitiko? Papasakok daugiau.

Nora linktelėjo. Užmerkė akis, kaip kad mokė Dženiferė, ir pabandė prisiminti viską, kas šiandien vyko. Sėdėjo darbe, atėjo priešpiečių metas. Visi išsilakstė, o ji kaip įprastai liko valgyti kabinete, prie savo stalo. Akies kampeliu matė tviskančius pilkus metalinės komodos stalčius, baltą spindintį kompiuterio monitorių ir prie pat klaviatūros padėtą juodą vielasiulę.

– Priešpiečių metas, – pradėjo ji. – Sėdžiu kabinete. Sakau sau: kaip man pasisekė, juk kabinete net du langai. Bet pro vieną tematau koridorių, o pro kitą – vidinį kiemelį. Ir kam reikalingas tas vidinis kiemelis? Na, šiek tiek žalumos, tarp akmenų kyšo paparčiai... Prisimeni, ką sakei aną savaitę...

– Nora, susikaupk, – sumurmėjo Dženiferė. – Esi kabinete ir...

– Taip, kabinete. Taigi pamaniau – gal nulipsiu žemyn, į kiemelį, pamankštinsiu kojas. O kai priėjau prie paparčių ir paliečiau... pasirodo, gryniausias plastikas! Užplūdo toks nusivylimas... Taigi nusipirkau „Kit-Kat“ iš automato ir grįžau į kabinetą. Ir galvoju – tai ko čia stebėtis, kad amžinai sėdžiu įbedus nosį į savo stalą ir galvoju tik apie darbą. O kai vėl sudribau ant kėdės, nieko daugiau nemačiau, tik paplūdimį. – Dar ir dabar jį regėjo. Visą likusią dieną tas vaizdas tebestovėjo prieš akis. Nuostabiai aiškus, sidabrinės mėnulio šviesos užlietas geltonas smėlėtas paplūdimio ruožas. Juo galima žingsniuoti vis tolyn ir tolyn. – Aš jį matau kuo aiškiausiai, tarsi žiūrėčiau pro langą! Be galo nuostabus vaizdas... Žiema, bet dangus giedras,

vėjelis pučia... o aš perimta ilgesio... Ne todėl, kad gražu, o dėl laisvės pojūčio ir kažko... tikro... Beprotiškai užsimaniau tenai atsidurti. Ne šiaip kokioje nors gražioje vietoje... mat jaučiu...

Nora vėl atsiduso ir papurtė galvą.

– Atrodo, turiu ten būt, ir baigta, tarsi ta vieta kviestų mane. Tiksliau – griežtai lieptų. Tarsi ten rasiu paslapties raktą, nors nė nežinau, ar ta paslaptis išvis egzistuoja! Tada pavalgęs grįžo Nikas. Jis mano padėjėjas, – pridūrė Nora, atmerkdamą vieną akį. Pamanė, gal Dženiferė bus užmiršusi.

Bet šioji nepamiršo, tik mostelėjo Norai kalbėti toliau.

– Įgriūva pro duris, kabineto durys, beje, šlykštu žiūrėt, kokčiai žalios spalvos. Kam, išvydus tokią spalvą, galėjo šaut į galvą ją pasirinkti? Žodžiu, įvirsta Nikas ir aš spoksau į jį – tikrai, sėdžiu ir spoksau. Plaukai išsitaršę, vadinasi, lauke vėjuota, bet aš nė nežinočiau, juk sėdžiu tam hermetiškam pastate. Niekados neiškišu nosies į miestą. Mano gyvenimas arba biure, sporto salėje, metro, arba bute... Žodžiu, laiko jis rankose tą seną prikimštą kuprinę. Amžinai tamposi su savim juodus sąsiuvinius, nes bando parašyt puikų britišką romaną. Tada susivokiu, kad mano krepšy nėra ničnieko, dėl ko eičiau iš proto. Tik piniginė, telefonas ir kosmetinė – kas būtinausia. Nikas vėl įninka į darbą, o aš teberegiu paplūdimį. Jis šaukia mane. Taigi išeinu į koridorių, pasibeldžiu į šlykščiai žalias Olivijos duris ir pasakau, kad išeinu. Na taip, pranešt turiu prieš keturias savaites, taigi neišlėksiu viską pametus. Tačiau po mėnesio...

Nora atsimerkė. Dženiferė lėtai linktelėjo.

– Tavyje garsiai šaukia troškimas gyvent savo gyvenimą, – pagaliau pratarė ji. – Ir atrodo, daugiau nebegali nuo jo pabėgti.

– O kurgi bėgsi, juk nėra kur pasislėpti. – Nora nervingai susijuokė. – Mečiau Saimoną, mečiau darbą, nežinau, ką darysiu toliau.

Ir vienas Dievas težino, ką visa tai išgirdusi pasakytų mama. Tačiau giliai širdyje jautė, kad Žasmina su visu tuo labai

susijusi, nors, žinoma, kaip gyva nepatartų mesti darbo, juolab dėl to, kad galėtų išvažiuoti prie jūros, vedama tokio nepaaiškino blaiviu protu jausmo.

Dženiferė tebegalvojo.

– Ir po to, kai pranešei išeisianti – kaip tada jauteisi?

Abi viena kitai ironiškai šyptelėjo. Birželį, pirmojo seanšo metu, abi pasišaipė iš nuvalkiotos psichologų frazės: „Ir kaip jaučiatės?“ Dženiferė pabrėžė: taip, klausimas bauginantis, bet kartais jį užduoti labai naudinga.

– Sunku patikėt! Neturiu darbo... kaip tai? Tarsi būčiau mokinukė, praleidinėjanti pamokas. Baisoka, kad kas nors sužinos, apšauks.

– Kas nors?

– Koks nors mokytojas.

– Bet juk nėra jokių mokytojų, Nora. Tu nebesi vaikas, viską sprendi pati. Vienintelis žmogus, kuriam turi atsiskaityti, tavo viršininkė, Olivija, o jai pasakei.

– Na, tada lieka mama.

– Ir kaip manai: kaip ji reaguos?

Ūmai Norai tarytum liežuvis sustingo. Nebeįmanoma nuspėti, kaip pasielgs mama. Pastaruosius dvylika mėnesių tarp jųdviejų tarsi siena išaugus. Nora kaip gyva nebūtų patikėjusi, kad taip gali įvykti, juk visą gyvenimą abi buvo prisirišusios viena prie kitos. Tačiau mamos atitolimą aiškiai pastebėjo per paskutines Kalėdas. Prisispyrusi klausinėjo Žasminą, kas jai nutikę, bet šioji tepaaiškino, esą pasidariusi pernelyg jautri, o tuo metu kaip tyčia prasidėjo ir Noros bėdos.

Dženiferė žvilgtelėjo į laikrodį.

– Mums jau laikas baigti, Nora, manau, turėsi apie ką pagalvoti iki kito karto. Tik dar noriu kai ko paklaust. Paplūdimys – jis tau pažįstamas ar tavo vaizduotės vaisius?

Nora šyptelėjo.

– Taip, žinau, kur jis. Dėkui, Dženifere.

Ji susirinko savo daiktus ir išėjo į tamsią gatvę, vedančią ten, kur ir turi vesti visos gatvės, į „Starbucks“. Labai norėjosi išgerti latės. Taip, be abejo, žinojo, kur tas paplūdimys. Ir netveria savam kaily, kada gi galės tai pasakyti mamai.